

чого може бути, наприклад, створення монопольного положення або ослаблення монопольної влади іншого підприємства [6, с. 158].

Таким чином, пошук шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємства варто вести одночасно за кількома спектрами його діяльності, де позиції найбільш сильні або можуть стати такими при виборі правильного стратегічного курсу. Саме від того, наскільки правильною та доцільною буде обрана стратегія, залежить високоефективна господарська діяльність та конкурентоспроможність підприємства.

Список використаних джерел:

1. Борисенко З. М. Основи конкурентної політики: підручник / З. М. Борисенко. – К.: Таксон, 2004. – 704 с.
2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: Навч. посіб. / За ред. І. Ю. Сіваченка, Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової. 3-тє вид. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с.
3. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: стратегічний підхід: монографія / Л. В. Балабанова, В. В. Холод. – Донецьк: ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2006. – 294 с.
4. Бельтюков Є. А. Конкурентна стратегія підприємства: сутність та формування на основі оцінки рівня конкурентоспроможності / Є. А. Бельтюков, Л. А. Некрасова // Економіка: реалії часу – 2014. – № 2(12). – С. 6-13.
5. Бойко Є. О. Шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних переробних підприємств харчової промисловості / Є. О. Бойко, Р. С. Решетник // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2015. – № 1(29). – С. 50–54.
6. Storper M. The Regional World: Territorial Development in Global Economy / M. Storper. – N.Y.; Guilford Press, 1997. – 338 p.

Осацька Ю.Є.

кандидат економічних наук, доцент;

Циганок Т.А.

студентка,

Університет митної справи та фінансів

ОСОБЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МВФ

МВФ є спеціалізованою установою ООН із дуже широкою автономією. Фонд було засновано у 1945 році для сприяння монетарному співробітництву та торгівлі, забезпечення фінансового зростання та збільшення зайнятості населення.

Для кожної держави -члена МВФ встановлюється квота, в спеціальних правах запозичення (СПЗ) та визначається сума квоти – це внесок України як члена МВФ. Величина квоти залежить від економічного розвитку країни і визначається Радою директорів МВФ. Квота визначає для країни-члена кількість голосів у МВФ, ліміти доступу до фінансових ресурсів МВФ та частку в розподілі СПЗ – одиниці виміру обліку МВФ [1].

Україна є членом МВФ із 1992 року. Ставши членом МВФ, Україна водночас увійшла до структури Світового банку, їй виділено квоту в

10 678 акцій на загальну суму в 1,3 млрд дол. США. Валютну готівку за членство України в банку на суму 7,9 млн дол. США внесли Нідерланди, що є країною-опікуном нашої держави у цій банківській структурі [2].

Наразі МВФ є одним із головних фінансових партнерів України. Починаючи з 1994 р. Україна отримує від МВФ кредити Stand-by, частина цих коштів була направлена на фінансування дефіциту платіжного та торгівельного балансів, а також поповнення золотовалютних резервів країни [3].

Основними механізмами кредитування в МВФ є:

1. Резервна частка. Обсяг іноземної валюти, яку країна-член може отримати вперше від МВФ в межах 25% квоти, називався до ямайської угоди «золотою», а з 1978 р. – резервною часткою (Reserve Tranche).

2. Кредитні частки. Кошти в іноземній валюті, які країна-член може отримати понад розмір резервної частки (у випадку її повного використання авуари МВФ в валюті країни досягають 100%), поділяються на чотири кредитні частки, або (Credit Tranches), які становлять по 25% квоти.

3. Домовленості про резервні кредити стенд-бай (Stand-by Arrangements) (з 1952 р.) забезпечують країні-члену гарантію того, що в межах визначеної суми і протягом терміну дії угоди вона може при дотриманні обумовлених в угоді умов безперешкодно отримувати від МВФ іноземну валюту в обмін на національну.

4. Механізм розширеного кредитування (Extended Fund Facility) (з 1974 р.) доповнив резервну і кредитні частки. Він призначений для надання кредитів на більш тривалий період і в більших розмірах по відношенню до квот, ніж в рамках звичайних кредитних часток [4].

Також співпраця з Міжнародний валютним фондом на сучасному етапі відкриває можливості для залучення фінансування від інших міжнародних фінансових установ (Світовий банк, ЄБРР, ЄІБ та інші) та урядів інших держав, в тому числі США, ЄС, Німеччини, Канади, Японії тощо.

Хронологія відносин України та МВФ представлено в табл. 1

Таблиця 1

Хронологія відносин України та МВФ

Етапи програми	Транш і цілі програми
1-й етап – 1994-1995 рр.	Програма системної трансформаційної позики на суму 498,7 млн. СПЗ (763.1 млн.дол.США.), метою якої була підтримка платіжного балансу України.
2-й етап – 1995-1998 рр.	Трьох річна програма Stand by, загальна сума кредиту на 1318,2 млн. СПЗ. (1 935 млн. дол. США.), метою цих кредитів була підтримка курсу національної валюти і фінансування дефіциту платіжного балансу України
3-й етап – 1998-2002 рр.	Програма розширеного фінансування (EFF-Extended Fund Facility), яка передбачала надання кредиту обсягом 2,6 млрд. дол. США. У рамках цієї Програми EFF Україна отримала 1.193,0 млн. СПЗ (1.591,0 млн. дол. США.), які були спрямовані на поповнення валютних резервів Національного банку України.

4-й етап – 2002-2008 рр.	Співпраця, на безкредитній основі, в рамках річної програми «попереджувальний стенд-бай», яка надавала можливість отримати від МВФ зарезервованій кредит усумі, еквівалентній 411,6 млн. СПЗ (30% квоти України), у випадку погіршення ситуації з платіжним балансом або валютними резервами країни. Проте, до кінця березня 2005 року співробітництво стало неможливим у зв'язку з не виконання умов програми. 2005-2008 роки: Співробітництво України з МВФ сконцентровано у сфері технічної допомоги.
5-й етап - 2008–2013 рр.	Нова дворічна програма співробітництва Stand by загальним обсягом в 802% від квоти України в МВФ, або 11 млрд. СПЗ (приблизно 16,4 млрд. дол. США). 3 млрд. СПЗ були в терміновому порядку зараховані до золотовалютних резервів Національного банку України.
6-й етап – 2014-2016рр.	Нова позика Stand by обсягом 16,5 млрд. дол. США (10,976 млрд. СПЗ). В рамках цієї програми Україна отримала два транші обсягом 3 млрд. дол. США (2,058 млрд. СПЗ) та 1,3 млрд. дол. США (914,7 млн. СПЗ), але влітку 2014 року макроекономічні показники, було значно відкореговано через розгортання в Україні масштабної економічної кризи. 11 березня 2015 року МВФ ухвалив заміну програми Stand by на нову, чотирирічну програму «Механізм Розширеного Фінансування» (Extended Fund Facility). Перший транш обсягом 5 млрд. дол. США за новою програмою було отримано одразу після її ухвалення. Надання другого траншу обсягом 1,7 млрд. дол. США (що було повністю спрямовано на поповнення резервів Національного банку) було ухвалено Радою директорів МВФ 31 липня 2015 року.

На сьогодні, Україна перебуває на 6 етапі співробітництва. Розглянемо його більш детально. Наприкінці квітня 2014 року Фонд підписав дворічну програму stand-by кредитування України на суму 17,01 млрд дол. У минулому році Україна отримала 4,61 млрд дол. кредитів від МВФ [5]. Проте цю програму було переглянуто внаслідок погіршення макроекономічної стабільності країни. У кінці 2014 року Україна мала гірший кредитний рейтинг у світі після Аргентини. Це передбачало дефолт найближчими місяцями у разі неотримання країною фінансової допомоги. 11 квітня 2015 року кредитний рейтинг України знаходився на тому ж рівні, а намір уряду реструктуризувати комерційних боргів в іноземній валюті був рівноцінним дефолту. 28 серпня аналітики вважали, що дефолт по заборгованості уряду України в іноземній валюті практично неминучий, а 29 вересня кредитний рейтинг України був понижений до «вибіркового дефолту». 19 жовтня, в результаті завершення переговорів уряду України з кредиторами по реструктуризації боргів, рейтинг країни був підвищений до

В-/В, що в короткостроковій перспективі означає знаходження України поза зоною ризику [6].

11 березня 2014 р. рада директорів МВФ схвалила питання про збільшення фінансування України, без якого державі загрожує банкрутство. Нова чотирирічна програма з розширеним кредитуванням (Extended Fund Facility, EFF) повинна прийти на зміну існуючій «stand by» (була прийнята на період 2014-2016 рр.). EFF – об'ємніша і довготриваліша, ніж її попередниця. Замість двох років, термін кредитування зростає до чотирьох, повернення кредитних коштів збільшено майже в два рази (до 10 років).

Україна зможе розраховувати на залучення 40\$ млрд. з різних джерел. Частка Міжнародного валютного фонду в цієї допомоги становитиме 12,35 млрд SDR (17,516 млрд доларів). Програма розширеного фінансування EFF передбачає виділення МВФ Україні в 2015 році після першого траншу в 5 млрд доларів ще трьох траншів по SDR1,182 млрд (близько 1,63 млрд доларів за поточним курсом). У наступні три роки планується виділяти по чотири транші щорічно розміром SDR437,975 млн (близько 620-630 млн доларів) [7]

Ще один негативним моментом в економіці країни є посилення інфляційного тиску. Згідно з прогнозом МВФ, рівень інфляції в 2015 році складе 27%, що призведе до підвищення цін на основні продукти споживання, зростання вартості послуг ЖКГ, особливо газу і як наслідок зниження реальних доходів населення та ділової активності. Тобто, уряду необхідно зосередитися на перебудові бюджетної політики, насамперед розумне витрачання залучених коштів на розвиток реального сектору економіки.

Таким чином, Україні слід здійснити конкретні кроки, спрямовані на підвищення рівня співпраці у відносинах з Міжнародним валютним фондом з тим, щоб забезпечити реальну можливість продовження кредитної програми та (у разі необхідності) реструктуризації боргу України перед МВФ.

З цією метою необхідно приділити більше уваги не лише виконанню програми економічних дій, узгодженої з МВФ, та забезпеченню її сприйняття державними установами як плану заходів, які потрібні не тільки для отримання кредитів, але й для реального реформування економічної системи країни, для розвитку відносин з МВФ стосовно інших напрямів діяльності цієї міжнародної організації [8].

З викладеного матеріалу можемо дійти висновків, що подальша співпраця України з Міжнародним валютним фондом повинна базуватися на проведенні глибоких структурних реформах, а також для покращення внутрішньої та зовнішньої стабільності, послаблення девальвації гривні, покриття дефіциту бюджету. Проте слід враховувати уряду країни, що умови отримання кредитів від МВФ сприяють зниженню рівня життя населення та збільшенню державного боргу, що може призвести до загрози дефолту.

Список використаних джерел:

1. Фурман І.В. Міжнародний валютний фонд в контексті співпраці з Україною: сучасний стан, ризики, перспективи / І.В. Фурман, А.О. Підгірняк, Я.С. Паламар // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2013. – № 4(81). – С. 275-285.
2. Савлук М.І. Гроші та кредит [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/108/2808.html>

3. Історія співробітництва України та МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobotnictvo/mvf>

4. Бідник Н.Б. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями як чинник економічного розвитку держави / Н.Б. Бідник // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – № 19.3. – С. 153-157.

5. Богдан Данилишин Кредит МВФ – причини і наслідки <http://ua.112.ua/statji/kredyt-mvf-ndash-prychyny-i-naslidky-208024.html>

6. Как менялся кредитный рейтинг Украины в течение 2015 года? <http://ru.slovoidilo.ua/2015/10/27/infografika/jekonomika/kak-menyalsya-kreditnyj-rejting-ukrainy-v-techenie-2015-goda>.

7. Місія МВФ схвалила перший перегляд програми EFF для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2015/07/2/549020/>.

8. Щодо вдосконалення роботи України з МВФ – МБРР». Аналітична записка <http://www.niss.gov.ua/articles/1601/>

Реков Д.О., Коршиков М.В.

студенти;

Уханова І.О.

кандидат економічних наук, доцент,

Одеський національний економічний університет

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ РИНКУ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На сьогоднішній день розвиток ринку транспортних послуг займає ключове місце в розвитку економіки Одеського регіону, оскільки він безпосередньо пов'язаний з ефективністю функціонування сфери матеріального виробництва і має стратегічне значення не тільки для економічного зростання і переходу економіки до інноваційного шляху розвитку, а й відкриття нових можливостей для міжнародної кооперації.

Одеський регіон відзначається надзвичайно сприятливим транспортно-географічним положенням, що зумовило провідну роль транспорту у його розвитку. На даний час транспортний комплекс є однією з пріоритетних сфер господарства Одещини, з розвитком якої пов'язують економічне зростання як регіону, так і всієї країни [1].

Потужний міжгалузевий транспортний комплекс Одеського регіону представлений усіма видами транспорту – залізничним, автомобільним, водним (морським та річковим), трубопровідним та повітряним.

В нашій роботі ми дамо оцінку загальним показникам динаміки транспортних перевезень Одеської області останніх років за всіма видами транспорту та визначимо основні тенденції та закономірності.

В нашому аналізі ми використаємо показники вантажообороту та пасажирообігу, так як саме ці показники є показовими для оцінки ефективності того чи іншого виду транспорту ніж абсолютні значення перевезень (відправлень) вантажів чи пасажирів.